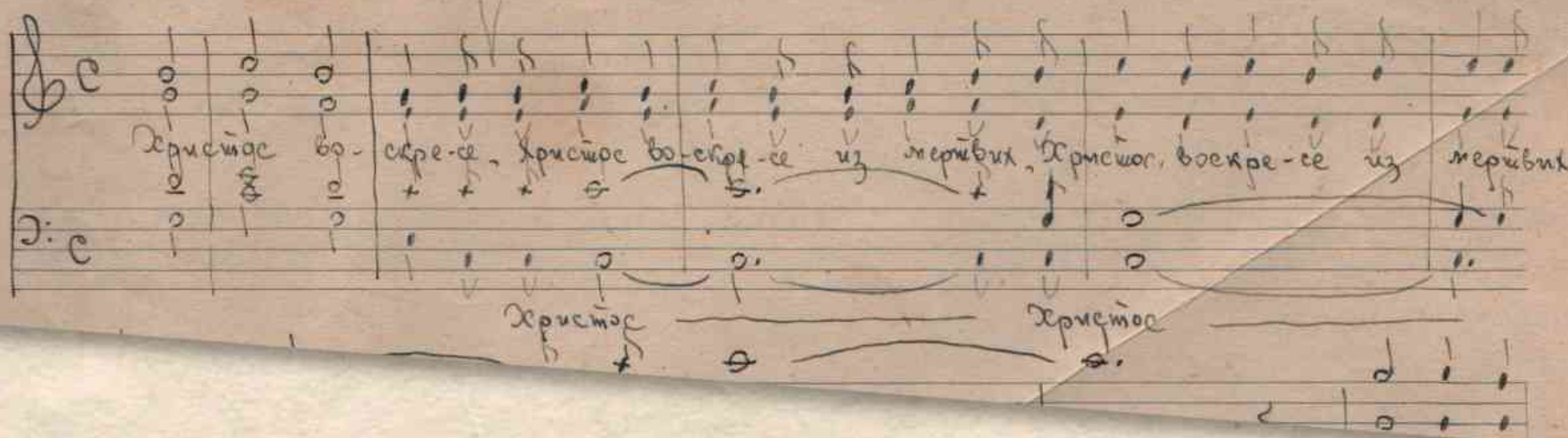

Učiteljska škola

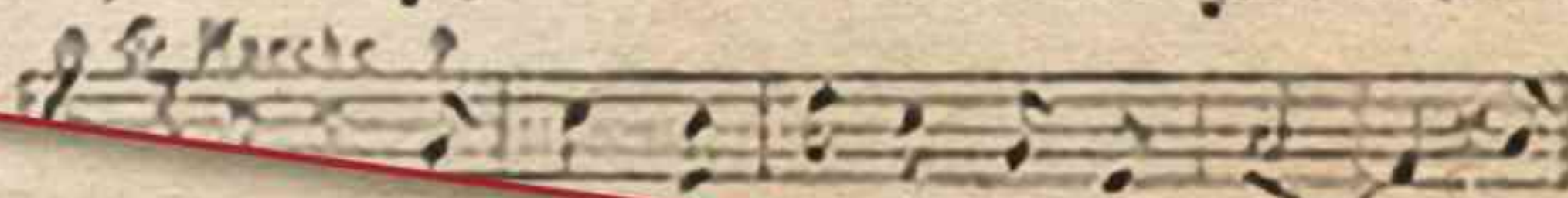

Cetinje 1922 - 1945

L'INTERNATIONALE

Musique de Degrylle

Paroles d'Engien Pottier

Izdavač

Državni arhiv Crne Gore

Za izdavača

Danilo Mrvaljević

Autorke

Vesna Đuričković

Jasna Cvetković

Saradnica

Milena Vujović

Dizajn i priprema

DauS - Cetinje

Štampa - Printing

Golbi doo Podgorica

Tiraž

150 primjeraka

Cetinje, 2025.

CIP - Каталогизација у публикацији

Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-588-60-1

COBISS.CG-ID 34021636

PREDGOVOR

Ženska učiteljska škola na Cetinju osnovana je odlukom Ministarstva Prosvete Kraljevina SHS 16. oktobra 1922. godine kao četvororazredna.

Primljeno je 15 djevojaka: Vlahović Zorka, Vukčević Ljubica, Dapčević Danica, Đurović Danica, Ivanišević Bosiljka, Ivković Miluša, Jovičević Sofija, Milić Vidosava, Milošević Milica, Ognjenović Zorka, Popović Stana, Stijepović Dunja, Tomović Zorka, Filipović Ksenija, i Cicović Ilinka.

Škola počinje rad u bivšem Ruskom poslanstvu. Čestitke su pristigle iz zemlje i inostranstva.

Učenice su bile zauzete radom čitav dan. Pored redovne nastave bio je organizovan veliki broj dopunskih aktivnosti: hor, orkestar, dramska sekcija, ručni rad, u školskom vrtu, literarni sastanci, seminarski radovi, pripreme u vježbaonici, rad u kuhinji, održavanje lične higijene, spremanje spavaonica u internatu, koji je osnovan ubrzo.

Učenice čiji roditelji nijesu živjeli na Cetinju stanovale su u školskom internatu uz visoku cijenu. U internatu su vladala stroga pravila. Posjete roditelja i bliže rodbine obavljane su u prisustvu vaspitačice. Učenice iz internata mogle su šetati po ograđenom školskom dvorištu samo po jedan sat ispred večere, a one koje su stanovale u gradu nijesu se smjele zadržavati po gradskim ulicama, i pogled s prozora internata se strogo kažnjavao.

Školske godine 1925/26 Ženska učiteljska škola pretvorena je u Mješovitu srednju stručnu školu.

Primljeno je 17 muškaraca i 19 ženskih u prvi razred. Uveden je važeći zajednički plan i program za sve učiteljske škole u zemlji. Iste godine ukinuta je i Niža ženska gimnazija, koja je takođe radila u zgradi ruskog poslanstva sa Učiteljskom školom, čije su učenice upisane u odgovarajuće razrede Cetinjske gimnazije.

U julu 1926. u Učiteljskoj školi na Cetinju diplomiralo je prvih 10 učenica. Diplomu broj jedan primila je Jovičević Sofija, prva i po uspjehu.

Trajanje školovanja produženo je sa četiri na pet godina.

U periodu od 1932. do 1934. godine škola je bila pred ukidanjem, kao i škola u Herceg Novom. Umalo da doživi sudbinu škola u Danilovgradu i Beranama, koje su ukinute. Oštri protesti Crnogoraca i Bokelja u Banskoj upravi na Cetinju, i u državnim ustanovama u Beogradu, osujetili su namjere režima.

Škola je prekinula redovnu nastavu 30. marta 1941. godine zbog rata, ali je u maju i junu dozvoljeno polaganje završnih ispita u petom razredu i Zabaviljskom tečaju.

U Učiteljskoj školi od 1922. godine do 1945. predavali su: tri doktora nauka, četrdesetdevet profesora, pet inženjera, pet ljekara, dva pravnika, dvadeset sedam nastavnika, pet stručnih učitelja i četiri sveštenika. Svi su bili obavezni da obrazuju učitelje vjerne i odane kralju i otadžbini. Rad nastavnika je strogo praćen i ocjenjivan. U programu učiteljskih škola nije bilo lakših ili sporednih predmeta: sviranje, pjevanje, domaćinstvo, ručni rad i gimnastika imali su istu važnost, kao i srpski i matematika.

NASTAVA

Nastavni plan i program propisivalo je Ministarstvo prosvete.

Predmeti koji su se izučavali su: psihologija s logikom, opšta pedagogika, istorija pedagogike, metodika, školski rad, školska organizacija i administracija, narodna ekonomija sa osnovama sociologije, vjeronauka, srpskohrvatski jezik, francuski, njemački jezik, istorija (opšta i narodna), zemljopis, prirodopis, hemija s tehnologijom, fizika, matematika, higijena, poljoprivreda, crtanje sa pisanjem, pjevanje, sviranje, ručni rad i gimnastika.

UDŽBENICI I PRIRUČNICI

Za realizaciju nastavnog plana i programa vršen je izbor udžbenika i priručnika na sjednicama Nastavničkog savjeta početkom svake školske godine. Većina udžbenika bila je namijenjena za srednje stručne škole, malo ih je bilo samo za učiteljske škole. Promjene udžbenika bile su česte

naročito iz opštih predmeta. Pismeni zadaci rađeni su iz srpskog, francuskog i matematike, po jedan u toku svakog mjeseca.

KABINETI I ZBIRKE

U školi su brzo nastale bogato opremljene zbirke, kojima su rukovodili nastavnici. Svi eksponati korišćeni su kao očigledna sredstva u praktičnoj nastavi. Naročito mnogo su upotrebljavani kada su đaci držali predavanja u Vježbaonici. **Postojalo je 8 zbirki** i to: za fiziku, matematiku, prirodne nauke, istoriju, geografiju, crtanje, muziku (20 instrumenata) i ručni rad; Zbirke su svake godine popunjavane.

ĐAČKE DRUŽINE

Učenička kreativnost ogledala se u radu brojnih đачkih družina, koje su školi dale upečatljivost. To su bile: literarna družina „Zora“, Kolo trezvene mladeži „Lovćen“, društvo za tjelesno vaspitanje mladeži „Soko“, sekcija Crvenog krsta i Jadranska straža.

IZDVOJENE SLUŽBE

Internat je bio dragocjena služba, zamjena za dom odakle su učenice došle. Ostale službe su: Školsko poljoprivredno imanje, školski fond „Đačka zadužbina“, ženska dobrotvorna društva „Knjeginja Zorka“ i „Kraljica Marija“.

PERIOD REVOLUCIONARNOG DJELOVANJA

Učiteljska škola na Cetinju dobila je od Ministarstva prosvete 21. januara 1937. naređenje da formira odbor za suzbijanje komunističke propagande. Narednog mjeseca dobijena su povjerljiva naređenja – kojim se zabranjuje svaki kontakt učenika srednje škole sa licima koja su okarakterisana kao komunisti.

Prva mjera u školi bila je da se pregledaju razredne knjižnice i centralne biblioteke i da se iz njih odstrane sve knjige i časopisi sumnjive sadržine. Uklonjeno je četrnaest knjiga: Karla Marksa, F. Engelsa, Adlera, Maksima Gorkog, Filipa Filipovića, Svetozara Markovića i dr.

Konstatovano je da se uticaji osjećaju i kroz pismene zadatke.

Pismeni zadatak na temu „Jedna moja želja“, pokazao je razmišljanja učenika. Svetozar Joksimović je u svom radu napisao „siromašne i obespravljene može spasiti samo Gospod bog ili proleterska revolucija. Zavisi kome će se carstvu opredijeliti“. I pored sve mobilizacije antikomunističkih snaga, organizacija SKOJ-a u učiteljskoj školi kontrolisala je sva đачka društva, posebno rad literarne družine „Zora“.

U predvečerje rata kada je KPJ-u za predstojeće borbe pripremala omladinu, đaci Učiteljske škole sa Cetinja odigrali su vidnu ulogu. Organizacija SKOJ-a u Učiteljskoj školi otvorila je revolucionarni put i pridobila najveći broj đaka u svoje redove. Tokom noći 18/19 decembra kroz Upravu policije je prošlo 39 đaka. Uhapšeni su iz V razreda: Vukotić Veliša, Stojović Zarija, Vujačić Đorđije, Pejović Bosiljka, Nikolić Anka, Lubarda Mihailo i Leković Dragutin, a iz IV razreda: Jovičević Veljko, Marković Pavle, Pavličić Miladin i Ražnatović Mihailo.

Početkom 1940. godine od ukupno 180 učenika njih 105 bili su skojevci.

Direktor Rajnvajn sprovodio je mjere vladajućeg režima. Odane vlasti je nagrađivao koristeći i nemaštinu siromašnih đaka, nudeći im sem besplatnih udžbenika i novac za špijuniranje svojih drugova i drugarica. Učenici su hapšeni i istjerivani iz škole. Đaci su organizovali štrajk. Napustili su redovnu nastavu. U predstavi učenika upućenoj Nastavničkom vijeću škole među brojnim razlozima za štrajk naveden je i taj da direktor umjesto da širi slogu i ljubav među učenicima, „sije razdor i mržnju dijeleći nas na „Crnogorce“ i „Necrnogorce“.

31. marta 1941. godine na vratima Učiteljske škole istaknuto je saopštenje da se Odlukom Ministarstva prosvete obustavlja redovna nastava.

Tokom rata bilo je nekoliko pokušaja da škola pod italijanskom vlašću otpočne rad, ali bezuspješno, nije se moglo formirati niti jedno odjeljenje, jer je veliki broj učenika pristupio Narodnoosloboilačkom pokretu.

Pano I

1. Rusko poslanstvo smatrano najljepšom zgradom na Balkanu, otvorilo je vrata i za Žensku učiteljsku školu. Skica Ruskog poslanstva, koje je zidano 1895 godine.
CG DA I CET; registr. br. 448 od 08. 04. 1938.
2. Direktor Ženske gimnazije na Cetinju obavještava se o donošenju odluke da se na Cetinju otvori Ženska učiteljska škola – prvi razred. U okviru škole otvoriće se Internat za smještaj učenica.
CG DA I CET; ŽUŠ - 1; 1/1922.
3. Pozivnica za svečani čin otvaranja u zgradi Ženske gimnazije, bivšeg Ruskog poslanstva, gdje će raditi škola.
CG DA I CET; ŽUŠ - 5; 1/1922.
4. Zanemareno vaspitanje ženskog svijeta, stvorice školovanjem, „bolju budućnostnaše mlade države“, kazao je direktor.
CG DA I CET; ŽUŠ - 29; 6/1922.
5. Otvaranje je u nedjelju 10 decembra, u ponedjeljak škola je spremna i počinje redovan rad.
CG DA I CET; ŽUŠ - 16; 22/1922.

Pano II

1. U duhu moderne nastave – ne samo s knjigom u ruci, školu je potrebno snabdjeti raznim savremenim učilima.
CG DA I CET; ŽUŠ - 13; 1/1923.
2. Šest učenica prvog razreda Muške dani-lovgradske učiteljske škole upućuju se u novonastalu školu na Cetinje, čiji je reon cijela Crna Gora.
CG DA I CET; ŽUŠ - 40; 1/1923.
3. Učitelju je povjeren zadatak da prednjači svojim primjerom, u otklanjanju moralne dekadencije, zbog bojazani od gubitka lijepih nacionalnih običaja i vrlina, patrijarhalnog poštovanja i ljubavi prema svemu što je sveto i uzvišeno.
CG DA I CET; ŽUŠ - 109; 1/1923.
4. Spisak nastavnika sa podjelom predmeta, ukupno dvanaest: vjeronauka, crkveno pjevanje, srpski, francuski, zemljopis, istorija, psihologija, hemija, matematika, ručni rad, crtanje i pisanje.
CG DA I CET; ŽUŠ - 238; 1/1923.
5. Rješenje Ministarstva prosvete da se ubuduće u sve učiteljske škole primaju učenici i učenice svih zakonom priznatih vjeroispovjesti – bez razlike.
CG DA I CET; ŽUŠ - 133; 1/1924.
6. U školu se ne smiju primati učenici i učenice koji imaju tjelesne nedostatke - samo potpuno zdravi.
CG DA I CET; ŽUŠ - 21; 1/1925.

Pano III

1. Odluka da se Ženska učiteljska škola pretvori u mješovitu – s nazivom Državna učiteljska škola.
CG DA I CET; ŽUŠ - 96; 3/1925.
2. Nastavni plan isti je za sve učiteljske mješovite škole u Kraljevini.
CG DA I CET; DUŠ - 395; 2/1926.
3. Nastavnici su dužni da polože zakletvu kojom se obavezuju da će tačno i savjesno raditi.
CG DA I CET; DUŠ - 98; 2/1929.
4. Zakletvu je položio nastavnik muzike Mihail Gavrilov Jukačinski.
CG DA I CET; DUŠ - 98; 5/1929.
5. Zakletvu je položila nastavnica zemljopisa Marija Mališić.
CG DA I CET; DUŠ - 98; 7/1929.
6. Izvještaj iz 1930. godine: u školi ima svega četiri razreda sa četiri odjeljenja.
CG DA I CET; DUŠ - 288; 1/1930.

Pano IV

1. Molba učenice Dunje M. Stijepović (Ajdić) iz Pljevalja.
CG DA I CET; ŽUŠ - 6; 1/1922.
2. Udžbenici za prvi razred učiteljske škole, dobijeni od Muške učiteljske škole iz Danilovgrada.
CG DA I CET; ŽUŠ - 18; 1/1922.
3. Francuski konzul iz Splita želi odlikovati medaljom učenika ili učenicu koji je pokazao najbolji uspjeh iz francuskog jezika. - Predložen je Vujović Gligor, svršeni učenik petog razreda.
CG DA I CET; registr. br. 491 od 17. 06. 1937.
4. U cilju napretka našeg napuštenog kraja i zadatka koji će u narodu da vrši naša buduća učiteljica u školi je neophodno da učenice stiču znanja i o kujanju, ratarstvu, stočarstvu, živinarstvu, svilarstvu, pčelarstvu, gradinarstvu, mljekarsku s najelementarnijim poznavanjem računovodstva.
CG DA I CET; ŽUŠ - 5; 1/1923.
5. Spisak udžbenika koji se mogu koristiti u svim srednjim građanskim i stručnim školama.
CG DA I CET; ŽUŠ - 148; 1/1924.
6. Prijava za upis u prvi razred učenice Roksande Rolović iz 1924. godine.
CG DA I CET; ŽUŠ - 358; 3/1924.

Pano V

1. Radi formiranja mineraloške zbirke školi su potrebni primjerci prirodnih rudnih masa i prečišćenih metala, iz rudokopa.
CG DA I CET; ŽUŠ - 251; 1/1923.

2. Instrumenti za muzički kabinet - kupljen je klarinet i žice za čelo.
CG DA I CET; ŽUŠ - 3; 1/1923.
3. Za ručni rad na poklon je stigla šivaća mašina.
CG DA I CET; ŽUŠ - 69; 1/1923.
4. Pletarski kurs kreće u trajanju od šest mjeseci.
CG DA I CET; ŽUŠ - 3; 1/1924.
5. Nastavnik Branko Kebeljić došao je sa kursa u Aleksincu, i pokreće radionice za pletarstvo i kartonažu. Potrebna je pomoć u novcu i alatu.
CG DA I CET; ŽUŠ - 307; 1/1924.

Pano VI

1. CG DA I CET; ŽUŠ - 21; 1/1922.
2. CG DA I CET; ŽUŠ - 22; 1/1922.
3. CG DA I CET; ŽUŠ - 23; 1/1922.
4. CG DA I CET; ŽUŠ - 26; 1/1922.
5. CG DA I CET; ŽUŠ - 27; 1/1922.
6. Sjećanje na školske dane učenika Stanka Lopičića, sada upravitelja škole u Krstačama. Pamti sve dično i plemenito, prilaže novac za školski fond.
CG DA I CET; DUŠ - 404; 1/1930.

7. Pano VII

1. Upravitelj škole imao je pravo da udalji učenicu iz internata, koja ne poštuje pravila i dužnosti.
CG DA I CET; ŽUŠ - 38; 1/1923.
2. U internatu su na početku živjele 4 učenice koje su plaćale smještaj, samo jedna je bila blagodejanac (besplatno); direktor škole se obraća Ministarstvu da u internat primi najmanje 10 učenica - kako bi se privukao veći broj djevojaka i time dobio brojniji kadar narodnih učiteljica.
CG DA I CET; ŽUŠ - 124; 1/1923.
3. O osnivanju pčelarnika i živinarnika u okviru poljoprivrednog dobra. O ovom dobru brinule su učenice internata.
CG DA I CET; ŽUŠ - 954; 1/1930.
4. Prihod sa školskog poljoprivrednog dobra, koji su ostvarile djevojke smještene u internatu, pod nadzorom baštovana Blaža Vukića. Zarada od povrća, živine, cvijeća i meda.
CG DA I CET; registr. br. 1119 od 13.11.1935.

Pano VIII

1. Pravila o radu družine „Zora“ odobrilo je Ministarstvo prosvete.
CG DA I CET; ŽUŠ - 5; 3/1924.
2. Izvještaj godišnjeg rada družine „Zora“ koja je godinu dana nakon osnivanja brojala pedeset redovnih članova, učenica prvog, drugog i trećeg razreda. Profesorica Marija Mališić predložila je da se član 14 Pravila o radu, izmi-

jeni u smislu da se uprava i predsjedništvo družine preda u ruke samih učenica.

CG DA I CET; ŽUŠ - 39; 1/1925.

3. Rad učenice Zagorke Balić na temu „Učitelj na selu“ preporučen je za nagradu Udruženja jugoslovenskog učiteljstva.
CG DA I CET; DUŠ - 14; 2/1927.

Pano IX

1. Spisak blagodejanaca.
CG DA I CET; DUŠ - 18; 1/1927.
2. Za deset učenika obezbijeđen je ručak u prostorijama društva. „Društvo Knjeginja Zorka“ zbog stalne pomoći siromašnim učenicima uvršćeno je u red - velikih dobrotvora Fonda „Đačka zadužbina“.
CG DA I CET; registr. br. 1150 od 25.11.1933 god.
3. Spisak učenika - njih petnaest, koji besplatno ručaju na trpezi „Društva Knjeginja Zorka“.
CG DA I CET; DUŠ - 687; 2/1930.
4. Račun za ishranu đaka Učiteljske škole kod „Đačke trpeze NJ.V. Kraljica Marija“.
CG DA I CET; registr. br. 350 od 05.05.1937.
5. Molba učenika petog razreda za materijalnu pomoć, kako ne bi napustio dalje školovanje.
CG DA I CET; DUŠ - 409; 1/1931.

Pano X

1. „Fond Ljubice i Jovana i Stevana Jeftovića - juveliri iz Beograda“ traže spisak učenica koje ispunjavaju uslove da budu pitomice, njihove štićenice.
CG DA I CET; ŽUŠ - 200; 1/1923.
2. Spisak žitelja grada i države koji su finansijski pomagali školu i učenike. Zavisno od iznosa pomoći bili su Veliki dobrotvori, koji su davali najviše novca, dobrotvori i utemeljivači.
CG DA I CET; ŽUŠ - 39; 5 /1925.
3. Spisak - dobrotvora.
CG DA I CET; ŽUŠ - 39; 6 /1925.
4. Spisak - utemeljivača.
CG DA I CET; ŽUŠ - 39; 7/1925.
5. Novčani prilog žitelja grada siromašnim učenicima.
CG DA I CET; DUŠ - 2; 1/1930.
6. O otvaranju „Đačkog pansiona Bijela Ruža“, za smještaj i ishranu đaka.
CG DA I CET; DUŠ - 320; 1/1930.

Pano XI

1. O osnivanju društva trezvenosti „Vladika Rade“ na Njegušima.
CG DA I CET; DUŠ - 477; 1/1929.
2. O sveskolskom sletu u Pragu, gdje su učestvovali učenici svih država svijeta.
CG DA I CET; DUŠ - 404; 27/1926.

3. Iz svih škola učenici su pozvani na sokolsku akademiju, u sokolani Doma slobode.
CG DA I CET; registr. br. 213 od 12.03.1937. god.
4. Pododbor za snaženje slovenskih srenjoškola, održaće svoj prvi zajednički skup na kojem će učestvovati: članovi srednjoškolskih udruženja „Skerlić“, „Vladika Njegoš“, i „Zora“.
CG DA I CET; DUŠ - 67; 1/1928.
5. Od podmlatka društva Crvenog Krsta iz Grčke stigli su paketi sa korintskim suvim groždem.
CG DA I CET; DUŠ - 109; 1/1927.
6. Organizacija Crvenog Krsta organizuje tečajeve za prvu pomoć i Samarijanski tečaj za učenike i učenice, a za učenice - tečaj za buduće majke.
CG DA I CET; registr. br. 1119/16.11.1933.
7. O proslavi Jadranskog dana – predavanje o važnosti Jadrana i našeg mora.
CG DA I CET; registr. br. 1055 od 09.10.1934. god.
8. Parastosom, svake godine škole i društva obilježavaju dan proboja Soluskog fronta.
CG DA I CET; DUŠ - 439; 1/1927 god.

Pano XII

1. Spisak učenika i učenica po razredima.
CG DA I CET; DUŠ - 391; 21/1931.
2. Učenice koje su pohađale zabaviljski tečaj.
3. Spisak kandidata koji su primili diplomu učiteljskog diplomskog ispita.
CG DA I CET; registr. br. 693, jun 1934.

Pano XIII

1. Svetosavska zabava od koje će prihod ići za školovanje najvrednije Zetske ratne siročadi.
CG DA I CET; ŽUŠ - 61; 1/1923.
2. Zabava
3. Pozivnica
4. Pravila o svetosavskim tematima.
CG DA I CET; ŽUŠ - 13; 1/1926.
5. Uredništvo redakcije Podrinske učiteljske biblioteke primilo je nagrađeni Svetosavski temat – rad Jovana Vulevića.
CG DA I CET; ŽUŠ - 8; 1/1928.
6. „Učitelj u našoj književnosti“
Svetosavski temat
7. „O odnosu individualnosti prema vaspitanju“
Svetosavski temat

Pano XIV

1. O potrebi otvaranja Školske poliklinike, ustanovu će voditi doktor pedijatar Gerasimović, nekadašnji ljekar djece ruskog cara.
CG DA I CET; DUŠ - 14; 1/1924.

2. O radu banje cetinjske školske poliklinike, gdje će daci četiri puta nedeljno ići na kupanje, kao i građanstvo tokom nedelje.
CG DA I CET; registr. br. 1144 od 06.12.1926.
3. Pelcovanje protiv boginja.
CG DA I CET; DUŠ - 163; 1/1929.
4. Za učenice besplatan časopis „Higijena žena“.
CG DA I CET; ŽUŠ - 49; 1/1923.
5. Otvoren poziv učenicama da pohađaju Školu za nudilje, u organizaciji Društva Crvenog krsta.
CG DA I CET; DUŠ - 65; 1/1926.
6. O otvaranju meteorološke „kišomjerne“ stanice, gdje bi se učenice mogle edukovati za taj posao.
CG DA I CET; DUŠ - 12; 1/1924.

Pano XV

1. Matorska ekskurzija učiteljske škole iz Osijeka na proputovanju preko Cetinja moli za prenoćište u školi.
CG DA I CET DUŠ - 234; 1/1929.
2. Pjevačko društvo „Petar Veliki Oslobodioc“ iz Novog Sarajeva posjetiće Cetinje i prirediti koncert.
CG DA I CET registr. br. 840 od 31. 07. 1934.
3. Savez ruskih univerzitetskih obrazovanih žena: učiteljice, studenkinje, ljekari, pravnici iz Estonije posjetit će našu zemlju.
CG DA I CET registr. 515 od 18.06.1936.
4. Orkestar učiteljske škole u posjeti Baru.
CG DA I CET DUŠ - 143 ;5 /1926.
5. U Rimu će se održati IV kongres za moralno vaspitanje, poziv za učešće na kongresu.
CG DA I CET DUŠ - 155; 1/ 1926.
6. Organizacija putovanja na Međunarodnu izložbu u Parizu.
CG DA I CET registr. 396 od 19. 05.1937.
7. Izveštaj sa velike ekskurzije đaka trećeg i četvrtog razreda DUBROVNIK – SPLIT – PLITVIČKA JEZERA – ZAGREB – LJUBLJANA – BLED – BEOGRAD – SARAJEVO.
CG DA I CET DUŠ - 143;1/1929.

Pano XVI

1. Cetinjsko pozorišno društvo za sve učenike u gradu prikazuje „Zonu Zamfirovu“ od autora Stevana Sremca.
CG DA I CET DUŠ - 315; 1/1928.
2. U Domu Slobode, pod okriljem Sokolskog društva prikazaće se „Nada Istre“ i „Analfabeta“.
CG DA I CET DUŠ - 751; 1/1930.
3. Za učenike mogu se prikazati filmovi: „Zdrav duh u zdravom telu“, „Dan u skautskom

logoru", „Oj leti sivi sokole“...

CG DA I CET registr. br. 407 od 21.05.1937.

4. Đačke prestave za siromašne učenike su besplatne.

CG DA I CET registr. br. 660 od 02. 09. 1937.

5. Zima je, mjesec decembar. Djeca se „tociljaju“, dati im na znanje da to ne smiju.

CG DA I CET DUŠ - 425; 1/1931.

6. Djeca ne čuvaju parkove, u školi ih učiti njihovom značaju i vrijednosti.

CG DA I CET registr. br. 848 od 30. 09. 1936.

7. Previše je mode. Na pažnju učenicima, posebno učenicama da nose haljine sa motivima narodnih nošnji.

CG DA I CET DUŠ - 316; 1/1930.

Pano XVII

1. Podmladak Udruženja - za Društvo Naroda iz Velsa upućuje pozdrav djeci cijelog svijeta.

CG DA I CET DUŠ - 76; 1/1928.

2. Jugoslovensko švajcarsko udruženje iz Ciriha u toku svog naučnog putovanja planira da posjeti Cetinje.

CG DA I CET DUŠ - 131; 1/1930.

3. Udruženje prijatelja Velike Britanije i Amerike planira da održi „Engleski dan“, povodom pomena poginulim u Prvom svjetskom ratu.

CG DA I CET registr. br. 1165 od 12.11.1934.

4. Proslava „Iseljeničke nedelje“ u svim školama.

CG DA I CET DUŠ - 292; 1/1938.

5. O formiranju Odbora za pošumljavanje i propagiranje te ideje među omladinom i narodom.

CG DA I CET registr. br. 979 od 08.11.1937.

6. Oficirski mačevalački klub želi da se mačevanje „viteški sport“ širi i učvrsti kod omladine grada Cetinja.

CG DA I CET DUŠ - 256; 1/ 1938.

Pano XVIII

1. Biblioteka za proučavanje seksualnog pitanja sa svih aspekata: biološkog, sociološkog, psihološkog, pravnog, medicinskog i pedagoškog gledišta nudi svoja izdanja školi.

CG DA I CET ŽUŠ - 36a; 17/1923.

2. Uredništvo „Veza“ ženskog mjesečnog časopisa iz Trsta poručuje da bi širenje „Veza“ koristilo sestrama gdje god da su, jer „krv nije voda“. „Time bi bila podržana življa veza među nama, što bi bilo od velike važnosti za stanje u Istri.“

CG DA I CET DUŠ - 65; 1/1927.

3. U svim učiteljskim školama u okviru proslave stogodišnjice smrti pedagoga Henrika Pestalocija treba održati predavanje.

CG DA I CET DUŠ - 8; 1/1927.

4. Slike prosvetitelja Dositeja i Vuka poslalo je Narodno Delo iz Beograda.

CG DA I CET DUŠ - 911; 1/1930.

5. U čast majke u svim školama, u mjesecu maju prirediće se svečanosti: predavanja i pismeni radovi o materinskoj ljubavi.

CG DA I CET DUŠ - 71; 1/1928.

Pano XIX

1. Ministarstvo Prosvete upozorava sve srednje škole da se priprema „naročita agitacija za komunistička načela“.

CG DA I CET povjerljivo, DUŠ - 21; 2/1927.

2. Kako bi se „ovo zlo blagovremeno odstranilo“, „dobiveno uputstvima iz Moskve“ hitno ga sasjeći.

CG DA I CET povjerljivo, DUŠ - 166; 1/1930.

3. Neće se tolerisati širenje komunističkih ideja koje štete vaspitanju omladine u istinskom duhu vjeru, kao ni učestvovanje u javnim manifestacijama koje imaju čisto politički karakter, sa smjerom separatističkim i u osnovi suprotnim sa duhom državnog narodnog jedinstva.

CG DA I CET registr. br. 1020 od 26.10.1933.

4. Omladinski listovi - „Zora“ u Učiteljskoj školi na Cetinju, propagiraju komunističke ideje, dužnost je svih direktora da po jedan primjerak omladinskih listova dostave - kontrole radi Odjeljenju za nastavu.

CG DA I CET registr. br. 82 od 16.02.1940.

5. Glavni nacionalni odbor grada Cetinja obraća se nastavnom osoblju da „povedu omladinu putem istine, pravde, čovječnosti, nacionalnih ideala - komunisti se ne ustručavaju, nego i dalje vrše usmenu i pismenu propagandu rasturajući letke i zavaravajući narod na najbezobzirniji način.

CG DA I CET registr. br. 24 od 02.02.1943.

КРАЉ. С. Х. С.
Велики Жупан Зетске Области

Пов. Број 4401

ПЕТИЊЕ, 23. јуна 1927. год.

4401-211/2/1927

Урбова Јулија Вихор

Урбова

Министарство Просвете актом својим од 25. маја ове године
Пов. Бр. 382 саопштава:

„ Министарство Просвете добило је поверљива обавештења, да се
спрема нарочита агитација за комунистичка начела међу средњешколском
омладином виших разреда.

Изволите стога овом питању поклонити пуну пажњу и по потреби
у сумњивим случајевима извести хитно и поверљиво Министарство Просве-
те.”

О предњом се извештавате ради знања и даљег поступка.

Заступа

Просветног Инспектора,

Милош Рајић

22/11-334 11/11/1930

MINISTARSTVO PROSVETE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
ODELJENJE ZA SREDNJU NASTAVU
S.n.br. 15770
21 maja 1930 god.
Beograd.

KRALJEVSKOJ BASNKOJ UPRAVI

Prosvetno odeljenje

DIREKTORU GIMNAZIJE

DIREKTORU UČITELJSKE ŠKOLE

Izveštavate se radi znanja i daljeg postupka da
je gospodin Ministar prosvete pod S.n.br. 15770 od 16 maja
ove god. odlucio: da se zabrani svima učenicima i učenicama
srednjih i učiteljskih škola posećivanje škola igranja.

ДРЖАВНА УЧИТЕЉСКА ШКОЛА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Број 486
ЦЕТИЊЕ, 30/V 1932

Po naredjenju
Ministra prosvete
načelnik
odeljenja za srednju nastavu,

[Handwritten signature]

Isključeni učenici maja 1940. godine i raspoređeni u škole:

Herceg Novi

Marović Vuksan, Milović Lazar, Đurišić Mitar, Đukanović Krsto, Brnović Božidar, Zec Dušan, Balšić Ljubisav i Vujo-
vić Branko

Banja Luka

Vukotić Veliša, Saveljić Vo-
jislav, Stojović Zarija, Marti-
nović Natalija, Pavličić Mila-
din, Radović Kosta i Joviće-
vić Veljko

Sombor

Aleksić Stanojka, Ni-
kolić Anka, Đuraško-
vić Đuro, Čupić Dušan,
Vujović Kosta, Kadić
Aleksandar, Mitrović
Batrić, Marković Pavle,
Bošković Novo
i Radonjić Boško

Vršac

Lubarda Mihailo,
Pejović Bosa, Kale-
zić Mirko, Vujačić
Đorđije, Lazović Lazar,
Kovačević Milutim,
Ražnatović Mihailo, Fi-
lipović Spasoje, Petro-
vić Krsto i Pavličić
Savo

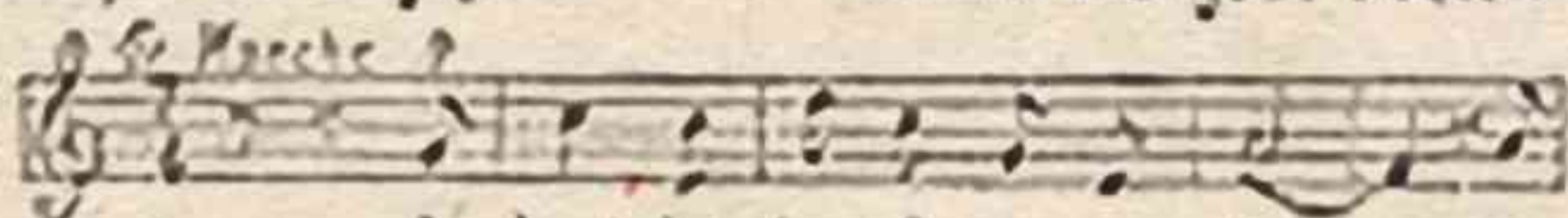
Sarajevo

Kavaja Gojko, Tomašević Stana,
Leković Dragutin, Velimirović
Julijsa, Sekulić Petar, Stamatović
Veselin, Kuševića Dara, Đonović
Jovan i Bokan Momčilo

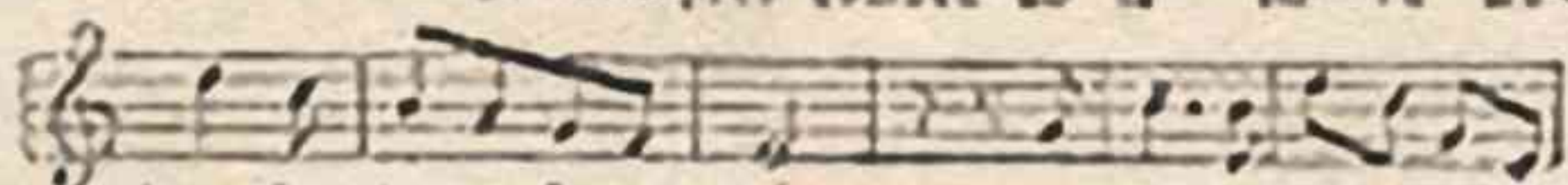
L'INTERNATIONALE

Musique de Degryler

Paroles d'Enginèe Pottier

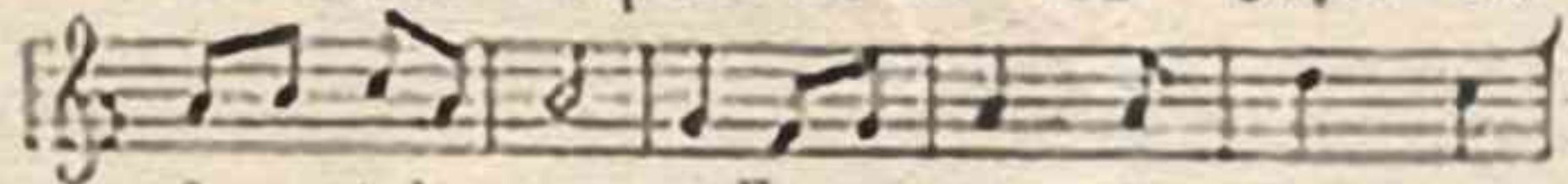
Je - bout, les dômes de la ter - re De -

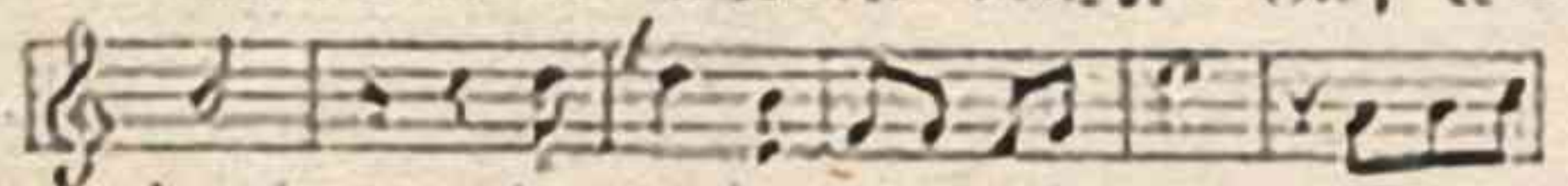
- bout, les forêts de la Ta - ble. La pa - sse, l'océan -

- le - re, c'est l'é - rup - tion de la Ter - re. Dage - re -

Calme la vie - ra - re. Fou - droye - clou - de - bout, de -

- bout! Le monde s'écroule, la nuit, sur ses

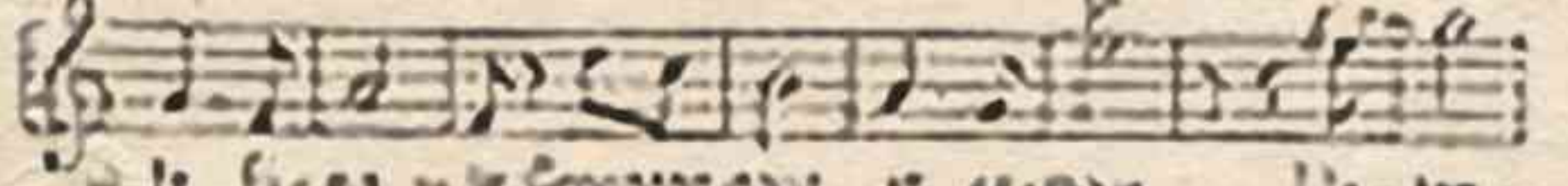
mes rier, Soyons tout, C'est la ter - re - le - ra -

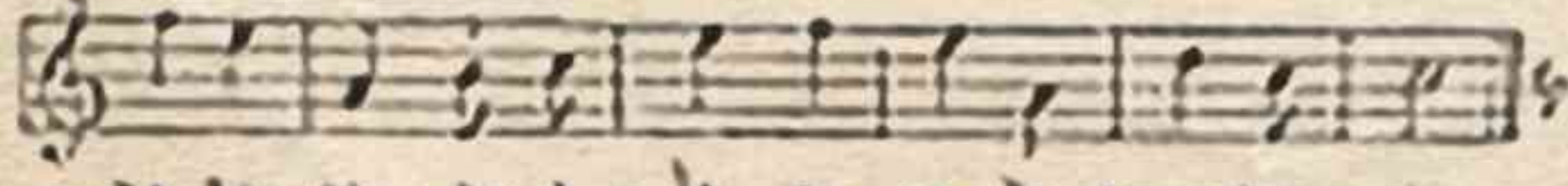
- le grand - tout, et le - mon - tis - ter - ra - ra -

ra - le - ra - ra le grand - tout, C'est la ter -

- le ter - ra - le grand - tout et le - mon - tis - ter -

- ra - ra - ra - ra - ra - le - ra - le grand - tout

ISBN 978-9940-588-60-1

9 789940 588601

CHANDLER ALLEN